

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

09/2025

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

I. GRAF TÝŽDŇA

Zdroj: Zákon č. 286/1992 Zb. o daniach z príjmov, Zákon č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov, Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov
Pozn.: Zahŕnuté slová od číselného označenia zákona po koniec zákona, vrátane príloh a poznámok. Posledný údaj k účinnosti Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov 01.12.2023 – 31.12.2025.
V rokoch 1993 – 2023 priemerný počet noviel 6 ročne. Jednotlivé vynášacie čiary zobrazujú zmeny v účinnosti.

PODNIKANIE V ČASE „INFLÁCIE PARAGRAFOV“

Slovenský podnikateľ si už dávno nezvyká len na trh. Zvyká si najmä na zákony. A tie sa správajú ako živý organizmus – nielenže sa neustále menia, ale zároveň rastú, a to slovami, paragrafmi či novými povinnosťami. Legislatíva, ktorá má priamy dosah na firmy, sa za posledné tri desaťročia rozširuje takým razantným tempom, že udržať s ňou krok je dnes samostatná disciplína.

Rozsah zákona vyjadrený počtom slov funguje ako celkom presný ukazovateľ jeho zložitosti. Pri viacerých predpisoch je pritom vidieť, že táto „ručička“ sa už dávno vychýlila smerom k extrému, a to obzvlášť v oblastiach, v ktorých firmy najviac pociťujú

dôsledky, ako sú dane a pravidlá zamestnávania.

Príkladom je vývoj zákona o dani z príjmov. Z niekdajšieho relatívne kompaktného predpisu sa stal jeden z najobjemnejších zákonov v krajine. Jeho text narástol od začiatku 90. rokov z približne 12-tisíc slov na vyše 120-tisíc slov v roku 2025, čo je približne desaťnásobné zväčšenie rozsahu. Nejde však len o štatistiku. Takýto rast v praxi znamená viac špeciálnych režimov, viac výnimiek, viac prechodných ustanovení a viac detailov, ktoré musia firmy sledovať pri každodennom rozhodovaní.

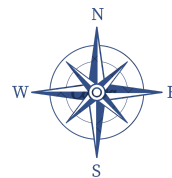
V rokoch 1993 až 2025 sa zákon o dani z príjmov menil v priemere asi šesťkrát

Diana Motúzová

motuzova@klub500.sk

+421 903 259 633

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

09/2025

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

ročne, pričom v niektorých rokoch prišli zmeny výrazne častejšie. V praxi to znamená, že podniky sú nútené zavádzať nové pravidlá priebežne a pod časovým tlakom, pričom ich musia zapracúvať často v čase, keď sa nové nastavenie ešte len doladuje.

Zamestnávateľ však nie je pod tlakom len cez daňové predpisy. Ďalším predpisom, ktorý v priebehu rokov výrazne narástol, je Zákonník práce, a to z približne 39-tisíc slov v roku 1993 na 58-tisíc slov v tomto roku. Súčasne sa menil v priemere 3-krát ročne. To znamená, že podniky sa pohybujú v režime permanentnej adaptácie nielen v otázke daní, ale aj pri samotných pravidlách zamestnávania, pracovného času, prekážok v práci, dohôd či flexibilných foriem práce.

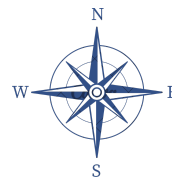
Sú tu však aj iné oblasti, ako je napríklad otázka bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Zákon o BOZP síce nepatrí k najnovelizovanejším, ale jeho rozsah dlhodobo rastie, a to zhruba z 3-tisíc na viac ako 22-tisíc slov. Aj „stabilnejšie“ predpisy teda postupne nabierajú na detailnosti. BOZP pritom nie je oblasťou, ktorú firma „odklikne“ raz ročne, naopak, rast komplexnosti zvyšuje nároky na dokumentáciu, školenia, auditovateľnosť a

zodpovednosť manažmentu.

Z týchto trendov vyplývajú stručné, ale zásadné dôsledky. Náklady na súlad rastú systémovo: keď zákony viacnásobne nabierajú na rozsahu a menia sa často, firmy musia neustále investovať do procesov, systémov a odborných kapacít. Legislatívne pravidlá sa tak menia v tempe, ktoré firmám necháva len krátky čas na adaptáciu, keďže napríklad daň z príjmov sa pri priemere šiestich noviel ročne preladuje takmer každých pár týždňov a pracovné právo sa upravuje približne v štvrťročnom rytme. To zvyšuje riziko neúmyselných chýb, lebo pravidlá sa kumulujú a menia naraz, často s nejasnými výkladmi.

V takomto prostredí už nestačí byť dobrým podnikateľom. Treba byť aj trpezlivým „prekladateľom“ legislatívy, ktorá sa rok čo rok rozširuje a prepisuje. Ak chceme predvídateľné podnikateľské prostredie, potrebujeme menej legislatívnych skokov a viac stability. Lebo dnes už nejde len o to, čo zákon prikazuje, ale o to, ako často sa jeho pravidlá menia a ako rýchlo nabierajú na zložitosti – až do bodu, keď ich v praxi nedokáže bez chyby udržať ani poctivý prístup, ani štandardné kapacity bežnej firmy.

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

09/2025

www.klub500.sk

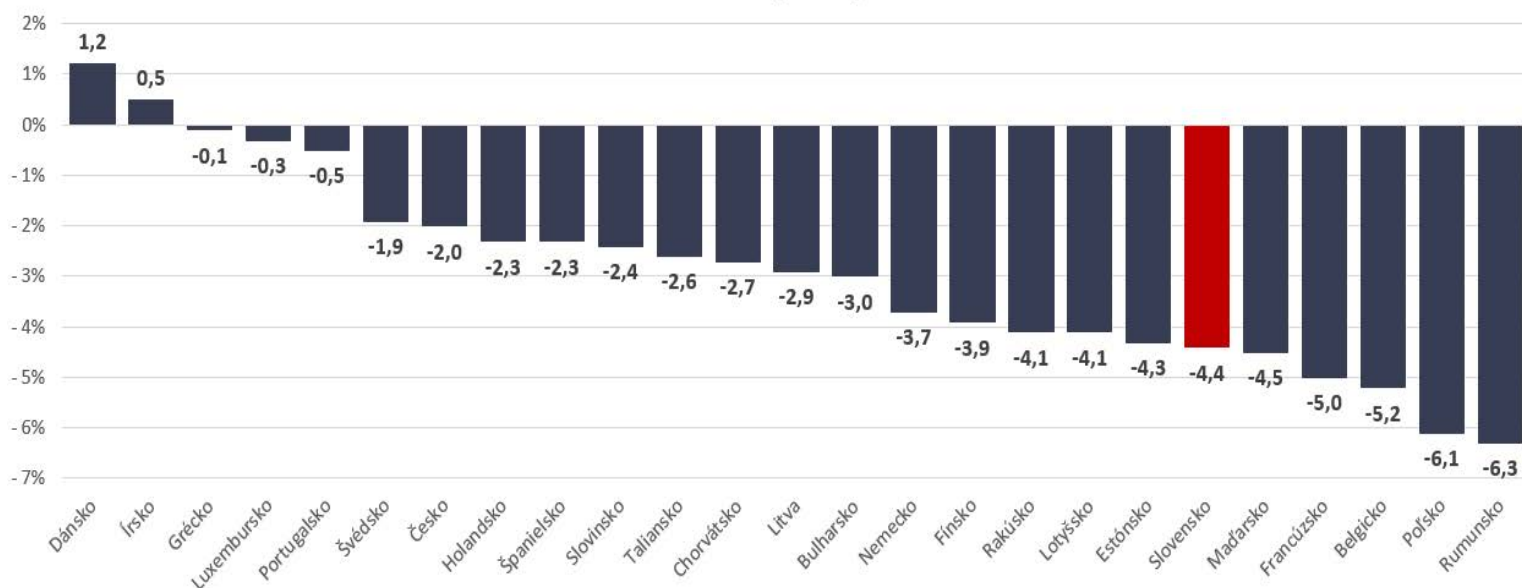

www.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

II. SLOVENSKO V EÚ

Prognóza prebytku/deficitu verejných financií v roku 2027
(% HDP)

Zdroj: OECD, Economic Outlook

UDRŽATEĽNOSŤ NA HRANE: DEFICIT SR MÁ ZOSTAŤ VYSOKÝ AJ V ROKU 2027

Ak by sme mali hľadať jeden dátový obraz, ktorý najpresnejšie vystihuje riziká slovenských verejných financií, prognózy OECD pre rok 2027 ho ponúkajú bez prikrášlenia. Aj po ohlásených konsolidačných krokoch máme totiž zostať medzi krajinami s najvyšším schodkom verejných financií. Kým niektoré štáty sa už budú pohybovať pri vyrovnanom hospodárení alebo v prebytku (Dánsko +1,2 % HDP, Írsko +0,5 %, Grécko okolo nuly) a väčšina Európy by mala deficit stlačiť pod maastrichtskú hranicu 3 % HDP, Slovensko má podľa OECD skončiť na úrovni -4,4 % HDP. To znamená nielen nedodržanie

pravidiel EÚ, ale aj zaradenie bližšie k ekonomikám s najvyššími deficitmi (Maďarsko -4,5 %, Francúzsko -5,0 %, Belgicko -5,2 %, Poľsko -6,1 %, Rumunsko -6,3 %).

Z pohľadu udržateľnosti je to zásadný signál. Ak aj „pokonsolidačný“ rok prináša plánovaný deficit atakujúci 4,5 % HDP, dlh sa tým prirodzene nestabilizuje, naopak, bude ďalej rásť. O to viac, ak schodok vyplýva zo štrukturálnych príčin, nie z dočasných výkyvov. Navyše, v prostredí vyšších úrokových sadzieb je každý dodatočný percentuálny bod deficitu drahší než v minulosti a zvyšuje zraniteľnosť rozpočtu voči budúcim šokom. Inými slovami – konsolidácia síce prebieha, no podľa OECD nie je taká silná,

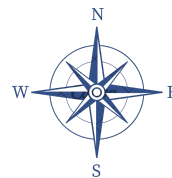
Diana Motúžová

motuzova@klub500.sk

+421 903 259 633

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

09/2025

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

aby Slovensko posunula do bezpečnej zóny a vytvorila rezervy na horšie časy.

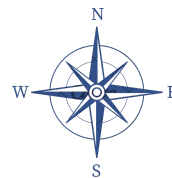
Rovnaký príbeh podporuje aj výhľad dlhu. V roku 2027 má verejný dlh dosiahnuť 66,4 % HDP. Na prvý pohľad ide o hodnotu porovnateľnú s viacerými krajinami západnej Európy, pričom stále nebudeme patriť medzi najzadlženejšie členské štáty EÚ, no zároveň je výrazne vyššia než u našich úspešnejších susedov (Česko 44,7 % HDP) či iných postkomunistických krajín (Lotyšsko 51,7 %, Litva 49,1 %, Estónsko 31 % HDP, Bulharsko 28,6 % HDP). Bez rýchlejšieho znižovania schodku sa dlh bude posúvať do pásma, ktoré už obmedzuje manévrovací priestor vlády a zvyšuje citlivosť na rast nákladov obsluhy dlhu.

Dôležitý je aj kontext rastu ekonomiky. Slovensko má v rokoch 2025 a 2026 rásť výrazne pod priemerom OECD, čo signalizuje pretrvávajúce slabšie tempo oživenia. Ani výhľad na rok 2027 nie je výrazne priaznivejší. Rast HDP má síce

dosiahnuť približne 1,8 %, teda bude na približnej úrovni priemeru OECD, no citelne pod svetovým tempom (3,1 %). Slabší rast v celom horizonte rokov 2025 až 2027 znižuje prirodzenú schopnosť ekonomiky „vyrásť z dlhu“, takže konsolidácia sa nemôže spoliehať na optimistické príjmové scenáre. O to viac musí stáť na trvalých úsporách, reformách a zvyšovaní efektívnosti verejných výdavkov.

Výhľad OECD pre rok 2027 naznačuje, že Slovensko zostane aj po konsolidácii krajinou s vysokým deficitom. Schodok -4,4 % HDP je z dlhodobého hľadiska neudržateľný, ak nechceme pokračovať v raste zadlženia a v postupnom oslabovaní odolnosti štátu. Ak má byť cieľom stabilizácia dlhu a tvorba rezerv, tempo aj kvalita konsolidácie smerom k optimalizácii verejných výdavkov budú musieť byť v najbližších rokoch výrazne ambicióznejšie. Bez hlbšej štrukturálnej konsolidácie sa z dnešného deficitu stane zajtrajšia dlhová pasca.

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

09/2025

www.klub500.sk

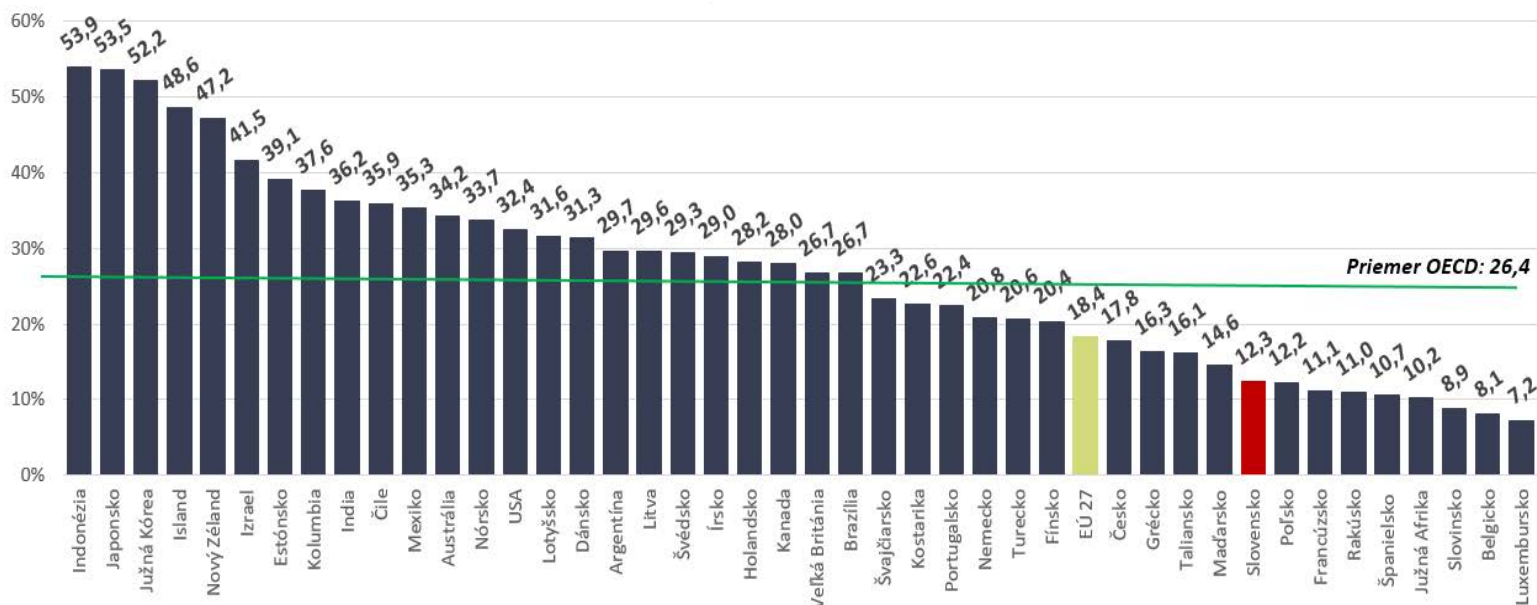

www.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

III. SVET A MY

Miera zamestnanosti pracovníkov vo veku 65 – 69 rokov

Zdroj: OECD, Pensions at a Glance 2025
Pozn.: Rok 2024

DÔCHODOK AKO VYPINÁČ: SENIORI MIMO PRÁCE, EKONOMIKA POD TLAKOM STARNUTIA

Slovenský trh práce má tichý, no čoraz vážnejší problém: odchod do dôchodku u nás často znamená aj úplný odchod z ekonomickej aktivity. Zamestnanosť ľudí vo veku 65 až 69 rokov je na Slovensku jedna z najnižších v OECD. V porovnaní s priemerom OECD (26,4 %) aj EÚ (18,4 %) výrazne zaostávame, pričom v tomto veku u nás pracuje iba 12,3 % ľudí. Na opačnom konci rebríčka sú krajiny ako Indonézia, Japonsko či Južná Kórea, v Európe najmä Island a Estónsko s podielmi 48,6 %, respektíve 39,1 %. Slovensko pritom zaostáva už aj v skupine 60 až 64 rokov, kde máme 51,9 % pracujúcich oproti priemeru OECD

na úrovni 56,5 %. Mimo toho viaceré krajiny ako napríklad Island, Japonsko, Nový Zéland, Švédsko či Estónsko sa dokonca pohybujú na úrovni 70 – 77 %.

Do toho prichádza druhý, ešte silnejší trend. Najnovšia demografická prognóza OECD na rok 2054 hovorí, že Slovensko čaká prudké starnutie – na 100 ľudí v produktívnom veku bude pripadať približne 63 seniorov vo veku 65 rokov a viac. To je jedna z najvyšších hodnôt v rámci OECD aj EÚ. V praxi to znamená, že pracujúcich bude relatívne menej a starších výrazne viac. Zároveň sme si však masívnym populistickým využívaním predčasných starobných dôchodkov už dnes „odstrihli“ veľkú časť produktívnej populácie, čím sme znížili ponuku práce aj

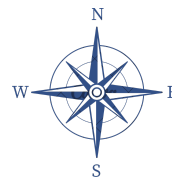
Diana Motúzová

motuzova@klub500.sk

+421 903 259 633

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

09/2025

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

budúcu bázu prispievateľov do systému práve v čase, keď ju demografia najviac potrebuje.

Spojenie oboch rovín dáva jasný obraz: Slovensko bude mať jednu z najstarších populácií v regióne, no zároveň necháva veľkú časť potenciálnej pracovnej sily nevyužitú. Výsledkom je dvojitý tlak – viac poberateľov dôchodkov a menej prispievateľov, čo zvyšuje riziko neudržateľnosti systému a prehlbuje nedostatok ľudí vo firmách. Každý percentuálny bod zamestnanosti vo vyššej vekovej skupine pritom znamená viac odvodov, vyššie príjmy verejných rozpočtov a menší tlak na dane. Krajiny s vyššou zamestnanosťou nad 60 rokov ukazujú, že seniori môžu byť stabilnou súčasťou pracovnej sily, najmä tam, kde rozhoduje know-how, rutina či mentorstvo, a pre podniky je to šanca tlmiť nedostatok pracovníkov bez masívneho dovozu zo zahraničia.

Tieto argumenty podporuje aj tohtoročná analýza z dielne Medzinárodného menového fondu (MMF), ktorá zdôrazňuje potrebu udržať ľudí pracovne aktívnych aj vo vyššom veku. Súčasťou aj budúcou výzvou je, že starnutie populácie vytvára rastúcu „striebornú ekonomiku“. Na druhej strane sú dnes starší ľudia výrazne zdravší a aktívnejší než kedysi. Podľa MMF je „sedemdesiatka novou päťdesiatkou“, keďže analýza dát zo 41 krajín a prieskumov takmer milióna ľudí nad 50 rokov ukázala

veľký nárast zdravých rokov života aj kognitívnych schopností. V roku 2022 mal priemerný 70-ročný človek podobnú kognitívnu výkonnosť ako 53-ročný v roku 2000, pričom v priebehu rokov dochádza aj k zlepšeniu fyzických síl medzi staršou populáciou. Keďže populácia starne, krajiny môžu podľa MMF tento potenciál využiť na podporu ekonomického rastu, ako aj udržateľnosti verejných financií.

Ak má krajina zvládnuť demografické výzvy, nestačí len hovoriť o veku odchodu do dôchodku. Potrebné sú reálne podmienky, aby sa oplatilo a dalo pracovať aj po šesťdesiatke. Ide napríklad o flexibilné úväzky, menej bariér pri kombinovaní dôchodku a práce či rôzne rekvalifikácie, pričom inšpiráciu ponúkajú aj štáty na ľavej strane rebríčka. Tie typicky kombinujú motivácie pracovať popri dôchodku, priaznivejšie daňovo-odvodové nastavenie, dostupné polovičné úväzky, podporu zdravia vo vyššom veku, dôraz na prevenciu, ako aj aktívny age-management vo firmách. Slovensko si tak môže vybrať z konkrétnych funkčných modelov, nepotrebuje vymýšľať riešenia od nuly.

Demografický vývoj nezastavíme, ale vieme ovplyvniť, koľko ľudí zostane ekonomicky aktívnych aj po 60. roku života. Táto schopnosť rozhodne o udržateľnosti verejných financií aj o tom, ako sa slovenský trh práce vyrovná so zmenšujúcou sa pracovnou silou.

